

www.finnanest.fi
ISSN 0781-4364

Julkaisija

Suomen
Anestesiologiyhdistys ry
(SAY) – The Finnish
Society of Anaesthesiologists

Painosmäärä

1400

Päätoimittaja

Maija Kaukonen
paatoimittaja@say.fi

Toimitussihteeri

Laura Ylikauma
toimitussihteeri@say.fi

Toimitus

Ulla Ahlmén-Laiho
ulla.ahlmén-laiho@tyks.fi

Hannaleena Karjalainen
hannaleena.karjalainen@kuh.fi

Vesa Kontinen
vesa.kontinen@helsinki.fi

Ville Koskela
(verkkotoimittaja)
ville.koskela@say.fi

Riikka Lehtisalo
riikka.lehtisalo@fimnet.fi

Inari Listo
Inari.Listo@fimnet.fi

Sara Nisula
sara.nisula@fimnet.fi

Juulia Rahkonen
juulia.rahkonen@tyks.fi

Sinikka Rantala
sinikka.rantala@ppshp.fi

Anna Sepponen-Lavikko
(koulutusilmoitukset)
anna.sepponen-lavikko@ppshp.fi

Heidi Vanhala
heidi.vanhala@fimnet.fi

Mainokset

Pekka Jakkula
pekka.jakkula@me.com

Osoitteenmuutokset

Janne Keränen
toimisto@say.fi

Taitto

Oy Graaf Ab

Paino

Grano

Maija Kaukonen
paatoimittaja@say.fi

PÄÄKIRJOITUS

Yhden kortin varassa

Koronavirusta tulee kaikista tiedotusvälineistä jatkuvalla syötöllä. Viranomaiset, uutistoimistot, sosiaalinen media ja kansalaiset ovat nyt aktiivisesti liikkeellä. Kaikilla on suuri huoli. Uusi virus, johon sairastuu luultavasti merkittävä osa väestöstä ja sen lisäksi siihen liittyy kuolleisuutta. Maat sulkevat rajojaan, viranomaiset laativat ohjeita, jotka vanhenevat parissa päivässä, kansalaiset puolestaan hamstraavat wc-paperia ja ruokaa koteihin.

Sairaaloissa huolena on kapasiteetin riittävyys. Koronaviruspotilaiden saapuminen päivystykseen, vuode- ja teho-osastoille ei tarkoita sitä, että ihmiset lakkaisivat saamasta sydäninfarkteja, sepsisiä, aivoverenvuotoja tai suolen puhkeamisia. Koronaviruksen sairastuttamat potilaat tulevat näiden entisten potilaiden lisäksi. Kapasiteettiongelmia pahentaa se, että myös hoitohenkilökunta altistuu ja sairastuu koronavirukseen. Tätä kirjoittaessa on sairaanhoitohenkilökuntaa sairastunut vasta yhden käden sormilla laskettava määrä, karanteenissa on joitakin kymmeniä. Viime päivinä tilanne on muuttunut tunneittain.

Suomen terveydenhuollon uudistuksessa elää vahva usko keskittämiseen ja suuriin yksiköihin, joita on harvassa. Toimintoja ja päivystyksiä yhdistetään ja tavoitteena on suuret 24/7-periaatteella toimivat yksiköt, joissa saa kaikki päivystyspalvelut yleislääkärikäynnistä erikoissairanhoidon palveluihin. Yleisanestesiaa vaativia toimenpiteitä ei saa tehdä sairaaloissa, joissa ei ole laajan päivystyksen palveluita. Lisäksi tietyille toimenpiteille on asetettu vuosimäärät, joiden tulee toteutua, jotta sairaala saa jatkaa niiden tekemistä. Vahvalla keskittämisellä ja suurilla yksiköillä tavoitellaan sekä toiminnan laadun nostamista että kustannusten hallitsemista. Näiden tavoitteiden saavuttaminen ei ole itsestäänselvyys ja esimerkiksi Tanska on jo aloittanut suurten mammuttiyksiköiden pienentämisen.

Kun toimintoja keskitetään vahvasti, luodaan systeemiin myös haavoittuvuutta. Kun yksiköitä on vähemmän, ei yllättävän potilastulvan vuoksi joustoa ole yhtä paljon kuin silloin, kun käytössä on paljon yksiköitä, joista jokainen voisi osaltaan joustaa. Koronavirus tuottanee lähikuukausina runsaasti hengitysvajaausta sairastavia potilaita. Epidemia on kuitenkin vain yksi uhka. Muitakin haavoittuvuuksia pitkälle viety keskittäminen tuo. Sairaalan fyysinen tuho esimerkiksi tulipalon vuoksi tai kyberhyökkäys, joka lamaannuttaisi tietoverkot, voisi pysäyttää suuren alueen sairaanhoidon. Tätä kirjoittaessa on puolet HUSin sydänkirurgista kotikaranteenissa korona-altistumisen vuoksi. Nyt ei taida olla hyvä aika saada sepelvaltimo-ohitusta vaativaa sydäninfarktia Etelä-Suomessa.

Finnanestia suunnitellaan useita kuukausia etukäteen. Tätä kirjoittaessa on julkaisupäivään vielä 1,5 kuukautta. Sen vuoksi koronatilannekin on oleellisesti muuttunut siitä mitä yllä olen kuvaillut. Koska lehden toimitusaikataulu ei sovellu nopeaan tiedonvälitykseen, pyrimme saamaan SAY:n jäsenistölle tietoa koronapotilaiden hoidosta Finnanest-uutiskirjeen muodossa. Utiskirje toimitetaan sähköpostilla jäsenjakehulla.

Elämme jännittäviä aikoja – vähemmän jännittävä riittäisi minulle. ■

Toimintojen keskittäminen luo systeemiin myös haavoittuvuutta.